

A portrait of Axel Vervoordt, an older man with glasses, wearing a dark blue jacket and a matching scarf. He is standing in front of a dark, textured wall with a vertical wooden panel on the left. The lighting is soft, highlighting his face and the texture of his clothing.

AXEL VERVOORDT OVER JEF VERHEYEN, ZERO EN GUTAI

‘We zijn
allemaal kinderen
van de leegte’

Axel Vervoordt heeft het als goeroe van de goede smaak tot in de huiskamers van de groten der aarden geschopt. Van Calvin Klein en Robert de Niro tot Kanye West en Kim Kardashian. Zijn interieurs zijn een gesamtkunstwerk waarin de grenzen van tijd en ruimte worden afgetast. Vervoordt timmert al decennia aan zijn weg, en is nog altijd bezeten door zijn vak. Tijd heeft de man ook op zijn zeventigste niet te veel. Te midden van de waan van zijn dag kon ik hem even spreken. Aanleiding is het onlangs verschenen boek *Verhalen en reflecties*. Daarin vertelt Vervoordt over sleutelmomenten uit zijn leven. En over de vriendschappen die hem mee hebben gevormd.

Voor Vervoordt ging alles echt van start toen hij in 1968 de Vlacykengang in Antwerpen van de sloop redde. In 1984 kocht de antiekhandelaar, interieurontwerper en verzamelaar ook het kasteel van 's-Gravenwezel aan. Zijn meest recente grote vastgoedproject is de Kanaalsite in Wijnegem. Daar tovert hij sinds 1999 een oude stokerij

om tot een wonderlijke stad op het platteland, een plek waar wordt gewoond en gewerkt. Een thuis voor kunst bovendien.

KUNSTENAAR

Op de opendeurdagen die Vervoordt jaarlijks hield in het kasteel van 's-Gravenwezel, was ondergetekende een trouwe bezoeker. Doordat er een onverwachte dialoog tot stand werd gebracht tussen de meest uiteenlopende zaken, waren de ruimtes er altijd vervuld van een poëtische spanning. Een Zeroschilderij hing er bijvoorbeeld boven gefossiliseerde dinosauruseieren.

De grens met het kunstenaarschap lijkt bij Vervoordt nooit ver weg. 'Eén plus één is soms meer dan twee', zegt hij. 'Beide maken elkaar sterker en creëren een dimensie die er anders niet zou zijn. Vergelijk het met mensen van uiteenlopende achtergronden en culturen samenbrengen rond een tafel. Als je dat in goede banen leidt, kan er iets universeels ontstaan. Dat idee staat ook centraal in het boek dat ik over de Axel & May Vervoordt Foundation aan het maken ben. Een boek over een leven lang

Axel Vervoordt: 'Mijn belangrijke taak is niet iets bezitten, maar iets een betere plaats geven'

May en Axel Vervoordt samen met Jef Verheyen in 1973 © Gerald Dauphin

verzamelen. Ook daarin zal het gaan over de kracht die positief geladen dingen krijgen door met elkaar in dialoog te treden.’

De kunstzinnige verbindingen die de interieurs van Vervoordt ademen, zijn ook heel wat artiesten niet ontgaan: ‘Een klant van me, Sting, heeft mooie uitspraken gedaan over die grens met het kunstenaarschap. Hij bracht het in verband met zijn eigen praktijk als muzikant: "Ik definieer een groot muzikant altijd als iemand die stilte even sterk waardeert als geluid. Voor mij is de perfecte muziek slechts een kader voor stilte. Ik denk dat dit inzicht centraal staat in Axels werk: stilte en de creatie van een gewijde ruimte. Het uitgelezen kunstobject, het gebruik van kleur, vorm en textuur: alles staat ten dienste van dit architecturale/spirituele doel, waar nederigheid en meesterschap gewoon twee zijden van dezelfde munt zijn.”’

Op de achterflap van het boek *Verhalen en reflecties* staat Vervoordt omschreven als een verzamelaar van stenen die de stukken een betere plaats wil geven. Vervoordt: ‘Dat klopt. Onlangs gebeurde het weer met een prachtig schilderij van Jef Verheyen, dat altijd tot mijn privécollectie heeft behoord. Nu krijgt het een nieuwe thuis, waar het in dialoog kan gaan met een werk van Botticelli. Het werk van Jef is net als dat van Botticelli op een bepaalde manier volgens de gulden snede geschilderd. Daarom heb ik beslist er afstand van te doen. Mijn belangrijke taak is niet iets bezitten, maar iets een betere plaats geven.’

ZERO

Het is dus ongetwijfeld geen toeval dat de tentoonstelling die Vervoordt dit voorjaar over Jef Verheyen organiseerde, de titel *Ideale ruimte* meekreeg. In *Verhalen en reflecties* geeft hij bovendien aan hoe belangrijk de vriendschap met de kunstschilder is geweest voor zijn vorming. Vervoordt en Verheyen deelden een fascinatie voor de gulden snede en praatten soms tot in de vroege ochtend over zenboeddhisme en vormen van esoterische kennis. Vervoordt: ‘Jef en ik hadden een gemeenschappelijke vriend die bijzonder veel van oosterse filosofie af wist: de dokter en kunstverzamelaar Jos Macken. Maar ook Jef zelf wist ontzettend veel over het esoterisme, over de tempeliers, over verhoudingsleer. Zelf heb ik me nooit toegespitst op één ding, maar me altijd geïnteresseerd voor het oude en het nieuwe, voor de dialoog tussen Oost en West. Ik heb gezocht naar het universele, dat zowel in het oude als in het nieuwe schuilt. Het is in die context dat ik me ook voor de Zerobeweging ben gaan interesseren.’

Jef Verheyen hield er hechte contacten op na met leden van Zero en legde een brug tussen de internationale groep en Belgische kunstenaars. Adriaan Raemdonck van

De Zwarte Panter herinnert zich Verheyen als een goed kunstenaar, maar ook als een man met het geoefend oog van een galerist. Vervoordt heeft een anekdote die dat beeld bevestigt: op een door hem ingerichte tentoonstelling had Verheyen – nog voor de plechtige opening – zelf al zijn werken verkocht. Had hij het als galerist ver kunnen schoppen? Vervoordt: ‘Absoluut. Jef had een uitmuntend oog voor schoonheid. Vóór wie dan ook stond hij trouwens al in contact met de avant-garde van zijn tijd. Van Lucio Fontana en Piero Manzoni tot Yves Klein. Maar ook als kunstenaar vind ik hem nog altijd een beetje onderschat. En dat is jammer. Er zijn weinig Zerokunstenaars van zijn gehalte van wie je nog topwerken kan kopen voor tweehonderd- of tweehonderdvijftigduizend euro. In vergelijking met kunstenaars uit zijn directe omgeving is dat niet veel.’

GUTAI

Mede via Verheyen raakt de jonge Vervoordt gefascineerd door Zero. Later brengt Tijs Visser hem in contact met de Japanse tegenhanger van die Europese vernieuwingsbeweging: de Gutaigroep. Twee leden daarvan staan centraal in de nieuwe tentoonstelling in de galerie in Wijnegem: Masatoshi Masanobu en Sadaharu Horio.

Sadaharu Horio, *Monotype 8*, 2015, Echizen Washi-papier, stof, Chinese inkt, zwarte Poster Color, 277 x 219 cm © Jan Liégeois

Sting: 'Centraal in Axels werk: stilte en de creatie van een gewijde ruimte'

Masatoshi Masanobu,
Work, 1980, emailverf op
paneel, 33,40 x 24,20 cm
© Jan Liégeois

Zero en Gutai zijn verwant, maar er zijn ook verschillen. Vervoordt: 'Zero is de echte leegte. Een bezinning op het nulpunt: de materie, het materiaal. Gutai is de big bang. Het verdiept zich in wat er in wetenschappelijke zin onmiddellijk na die leegte komt. Norio Imai heeft dat mooi omschreven als "de zwangere mogelijkheden van de leegte", wat er uit de leegte groeit. We zijn allemaal kinderen van de leegte. Het is onze oercontext. In die zin is abstracte kunst over de leegte zeer reëel. Je moet Zero en Gutai echt zien als een nieuwe renaissance.'

Waar Vervoordt via een Belgisch kunstenaar al erg vroeg de weg naar de internationale Zerobeweging vond, bracht die laatste hem vervolgens op het spoor van een nog veel groter of globaler verhaal. In die organische

groeit lijkt een grote poëzie schuil te gaan ... Vervoordt: 'Het gaat erom open te staan voor wat je pad kruist. Je moet aanvaarden dat de dingen naar jou komen en dat je er vervolgens iets mee moet doen. Daarbij moet je ook vlug kunnen aanvoelen of iets belangrijk is of niet. Het belang van die openheid valt niet te onderschatten. Daar schuilt zeker een grote poëzie in.' | Dennis Van Mol

MASATOSHI MASANOBU
SADAHARU HORIO
MARCO TIRELLI
09.06-25.08.2018
Axel Vervoordt Gallery
Stokerijstraat 19, Wijnegem
www.axel-vervoordt.com